

FÜGGETLEN LAPOK

Az előfizetési pénzek... s a lap kezelését illető minden tárgyak...

Pest, aug. 28.

A "Pest. Jour." nem régebben cikket hozott az egyházi javak saecularizálásáról...

Sokszor ismételt phrasis: az államadósság törlesztésére ott vannak az egyházi javak...

Magában nem egészen rossz expedienst, ha a politikai büvésznek hatalmában állana...

Ha csak ebből áll minden érve, melyet az egyházi javak ellen felhozhat...

A magyar papságnak, hogy előbbre ne menjünk, a legközelebb lefolyt 20 év alatt...

Nem csupán a polgári kulturai, vallási, vagy humanitási intézetekre szorítkozunk...

De talán a magyar clerus nem arra külti pénzét, a mi modern, a mi az üzletpiacon nagy kamatokat hajtana...

Igaz, hogy a magyar papság a mai napig a börtönréteg még nem jár sorsjegyekkel...

Elismervé mindazáltal ezen gazdasági tényezők horderejét is a nemzeti vagyon gyarapításában...

Javai, kegyeletes érzelmek által épen a gyöngéd érzelmeknek megfelelően az azokat ápoló céloknak...

figyelmet sem érdemel. A birtok egy részének illető lekööttsége valamint nem teszi az angol társadalomnak az ő leggyarabbbik oldalát...

Semmivel sem fontosabb ennél ama másik anyagi tekintet, mely a produktivitás fokozására fekteti a súlyt...

B. Eötvös József, vallás és közoktatási magy. miniszternek előterjesztése a közalapítványok és jóságok 1867. évi pénztári és gazdasági állapotáról.

Bécs, aug. 26.

A ladtagok saionja meghozta a politikai élet tarkaságát és változatosságát...

A szász király találkozására a magyar, osztrák fejedelmek! Mennyi combinatio, jóslás és versio a német közelében!

Mindebben természetesen csak annyi a való, mint az ajtkan hordott osztrák-porzoszorv alliance-ben — semmi!

Az interconfessionális mozgalmak, a legújabb kormány rendeletek és a fűpásztori körlevelek által úgy látszik még nincsenek befejezve...

"Azon igen problematikus hátrány, melyet némelyek előállanak, mintha a fekvő birtok egy részének holt kőzében a fejedése, vagyis a közfoglalomból kizárása a szerény képes egyesek ogainak és jólétének praepjudicálna,

nyek iránti tiszteletlenség a jogi rend legveszélyesebb ellensége; — tekintve, hogy a jogi rend a büntető törvény oltalma alá van belevetve...

"Szándékozik-e a kormány legrövidebb idő alatt érvényes utasítást adni a cs. k. hatóságoknak, hogy az államalapítványoknak s a házássági iskolai és interconfessionális viszonyokat rendező törvényeknek szűkség esetében a büntető törvények alkalmazásával a püspökök ellenszolgáltatás ellen érvényt szerezzen; — tekintve, hogy a cs. kir. hatóságok e tárgyban a püspökök ellen szűkség esetére csak növekedni, a fentebbi törvény pedig, mint a jogi állam alapja megrögzöttnek fogadják...

Különböztetése a püspökök és a káptalanok közötti költségek s járulékokon kívül a vallásalapból 1868-ra mint fedezetűk előirányozták a következő föltételek:

- a) Szegény kegyuratlan róm. s gör. katolikus lelkesítésekben, templomok és paplakok építésére s helyreállítására 215,356 ft. Ebből helyreállításokra 75,356 ft. uti építkezésekre 140,000 ft. esik b) A lelkipásztorokkal foglalkozó papság rendes illetményeinek (congruus) kiegészítésére 406,294 ft. c) papnöveldékre 170,246 ft. d) Gör. kath. káptalanok segélyezésére jöleszen: 1. A nagyváradai gör. kath. káptalan fenntartására 12,795 ft. A munkási gör. kath. káptalan fenntartására 12,600 ft. e) Szerzetesek segélyezésére: 1. Különböztetése a tanítással és lelkipásztorokkal foglalkozó szerzeteseknek 9,349 ft. 2. Az eltiltott koldulás kárpótlásáért egyes szerzeteknek 39,635 ft. 3. Betegápolás és neveléssel foglalkozó apácák részére 9,172 ft. f) A gymnasiumok és reáliskoláknál alkalmazott hittanárak részére 12,045 ft. g) Kántorok és tanítók segélyezésére 14,582 forint.

Oly kántorok és tanítók részére, kik a más vallásfelekezethek által fizetett járulékaiktól elestek, kárpótlásul 4,042 ft. Különböztetése segélyezésre, a hitoktatással foglalkozó s fejeztetékkel levő lelkesítések, továbbá egyes tanítók részére 9,337 ft. Nyugdíjazásokra, a szolgálatköptelenül vált aggpapok s aggpapi intézetek részére 9,589 forint.

gial rendjének felosztása folytán csorbát szenvedjen, az eltörölt rend összes ingó és ingatlan vagyonát, melyet az egyházi közintézetek ellátásának terhe mellett birt, 1780 diki martius 25-én kelt oklevelével a tanulmányi alap és az országban létező nyilvános iskolák örök javadalmává rendelte.

Az alapnak a fentebb idézett királyi kiáltványában adományozott s eredetileg a helytartótanács kebelében alkotott tanulmányi bizottmány s illetőleg a m. kir. helytartótanács felügyelete alá rendelt javak állományában idő folytával pótdományozás, esere és adásvetés által tetemes változások történtek. A mint a fentebb idézett kiáltványból kiderül, a tanulmányi alap törzsvagyona a hozzá tartozó s alább bódolateltjesen felsorolendő ingatlanokból kivül 1867 ik év végével a következőképp állt: készpénzben 15,817 ft 63 kr, állam. ipar és magán kőtvényekben 6,430,059 ft 01 1/2 kr. v. i. össz. 6,455,877 ft 54 1/2 kr.

Ezen alapjövédelméből, nagyrészen még a felsőtag alapjövédelméből közvetlen rendelkezése, némi részben pedig már idő folytán tett intézkedések következtében fenntartatnak: a) a pozsonyi, győri, kassai s nagyváradai jogakadémiák 25,456 ft 50 kr. költséggel, mely összegből a pozsonyi jogakadémia fenntartására 9,083 ft, a nagyváradira 8,558 ft, a kassaira 7,350 ft 50 kr, a győri (keletkezésén lévőrre) 3,465 ft esik b) a győri kath. hittani intézet 2,835 ft c) a budai, pesti, pozsonyi, beszteczében, selmezi, perjesi, löcsői, unghvári, szathmári, rozsnói és bélyenyi gymnasiumok s a tomesvári gymnasiummal két tanár, valamint a marmaros-szigeti, nagybányai, nagybecskereki és szakolezai gymnasiumok; mely célokra a tanulmányi alap költségvetésében előirányozott egyes tételek szerint igényeltetik 123,181 ft, d) a budai és kassai főreáltanodák 24,567 ft költséggel, e) a pesti, pécsi, esztergami, nagyváradai, kalocsai, kassai, beszteczében, soproni, győri, szathmári, nagyszombati és verzei római katolikus és az unghvári és nagyváradai görög-katolikus tanító képezdék összesen 11,550 ft költséggel, f) az unghvári és sárospataki katolikus elemi iskolák — 1313 ftnyi összeggel. g) Azonkivül javadalmaztatnak a tanulmányi alappól, a váci siktelnéma intézet tanítói személyzetének fizetésére 2166 ft-tal, a kegyesrend debreczeni, nagykanizsai, marmaros-szigeti, selmezi, pesti, satoralja-újhegyi, szentgyörgyi, trencséni és podolini gymnasiumai fenntartására 6733 ft-tal mutatkozik.

A minoritarend, miskolci és nagybányai gymnasiumai fenntartására: a szent Ferenc-rendiek zsolnai gymnasiumok tanárainak fenntartására 3569 ft-tal.

Vége ezen alappól felezetnek több rendbeli ösztöndíjak, templomi szükségletek, apácázárdák járuléka, néptanítók segélyei, építkezési, s épületfenntartási költségek stb. A tanulmányi alapnak 1868 ik évi költségvetési előirányzata szerint, melyet 4/10 alatt van szerencsem csaszári s apostoli királyi felségednek bódolateltjes tisztelettel bemutatni, tesz a tanulmányi alap összes bevétele 453,692 ft, összes szükséglete pedig 454,543 forintot, mihez képest valószínű jövedelmi többlettel 4 ezer 149 ft.

Az elmúlt évhez képest, melyben a bevétel 457,270 ft-ra s a szükséglet 457,705 ft-ra tetetett, s így 435 ftnyi hiány kiltásában volt, az 1868. évi költségvetés egészen 4584 ft erejéig kedvezőbb; mi főképp nagyobb létszámú 29 os államkőtvények 5%-kosokká tett átváltásának, az új fűvészkert megvételére az egyetemi alap által felvett előlegek megterítésének, az ingatlanok és haszonvételekből jövedelem gyarapodásának, a József műegyetem fenntartási költségeinek az államkincstára áthárításának, továbbá az új építkezési rovat megszüntetésének és némely nyugdíjak megszüntetésének köszönhető; jöellehet más részt, némely kiadási tételek is növekedtek, jellestül a tanárok évtizedes pótléka, a tanárok lakbéréi, a mennyiben t. i. a Buda-Pesten lévő tanárok szálláspénzzel ellátatának, az alapítványi fűtésztek, és az ügyészet költségeihez fizetendő járulékok. (Folyt. köv.)

Rövid felvilágosítás Dier nagy-szebeni tanár ügyében. Tinku országgyűlési képviselőnek f. év jul. 29 én az alsóházban tett de másnap lényegesen módosított interpellatiójára vonatkozólag szolgáljanak felvilágosításul a következő adatok.

Dier, mint egykori helyettes igazgató ellen állítólagosan intézett vizsgálatoknak sehol semmi nyoma. Egyébiránt Diernek 10. évi tanárkodása Unghvárott, hol helyettes igazgatói minőségben is működött, továbbá Csurgovesz egykori gymnasiumi igazgatónak nevezett tanárról adott kétréndbeli fényes bizonyítványa, melyeket a netán kétkedő Tinku nála megtekinthet, megsemmisítési hatását a fentebbi állításnak.

Hogy nevezett tanár tekintélyt vesztett egyén volna a nagyzebeni gymnasiumnál, oly állítás, melyet az erdélyi kormányzatsék 1868. jul. 21 én 14210 szám alatt kelt irata, mely szerént az egy pár — jelenleg már disponibilis állapotban levő — nem magyar, tanár sürgetése folytán elrendelt vizsgálat épen Dier előnyére ütött ki, eléggé megerősítő; hogy e tekintélyvesztés nem a szó valódi értelmében veendő, bizonyítja maga a magas erdélyi kormányzatsék, mely — ha nagy fontosságot tulajdonított volna Dier ellen történt ily nemű feljelentésnek — egy nagy gymnasium érdekében gyorsan és nem fél év múlva intézkedik nevezett tanár ügyében.

A mi Tinku interpellatiójának azon részét illeti, melyben Dierről, mint a tanításra képtelen egyénről szól, eziránt felvilágosításul szolgálhat Nyirák, egykori kerületi tanfelügyelőnek írásba foglalt eme nyilatkozata: "hat einen rastlosen Lebrer, entsprechend didaktisch pädagogischen Takt und beispielvollem Lebenswandel," továbbá azon körtlmény sem bizonyít képegege ellen, hogy Hillardt mértani tábláihoz írt nemű szöveg átdolgozott magyartitása a bécsi kormány által kizárólagos tankönyvül fogadtattatott ei.

Ha valaki talán azt binné, hogy Tinku nemzetisége szempontjából tett volna lépést Dier ellen, csalódnék. A kivel Diernak baja volt, az nem is román tanár, hanem az ötvenes években tett kormányi intézkedések maradványa, oly egyén, ki sem románul, sem magyarul nem tud. Egyébiránt a Federatiunea aug. 20-diki számában nyílt ki van mondva, hogy sem Tinku képviselő, sem más erdélyi országos képviselőnek impulsum nem adott a románok részéről senki ilyféle interpelláció megtevéle.

Végül a Dier ellen Tinku által az országgyűlésen nyílt és a nagyzebeni lapokban S. W. tanár által anonym. emelt panaszok mivoltáról tanuskodjék azon böcs hallgatás, melyet most mindkettő gyakorol, dacára, hogy Dier és az utóbbira vonatkozólag Simon Péter tanár is saját nevék alatt az újságban az illetőket nyílt sissakkali fellépésre szólították.

A magyar orvosok és természetvizsgálók 1868-ki nagygyűlése. augusztus 24. vette ünnepélyes kezdetét Egerben a lycuam disztermében. A tagok száma 577 re ment. Képviselők voltak többi között a magy. tud. akadémia, a nemzeti muzeum, földtani társulat, — budapesti orosegyelet, Pest város közönsége stb. A gyűlést Bartakovic Béla egri érsek nyitotta meg egy rövid beszéddel, melyben reményét fejezte ki, hogy annál inkább megfeleljék a nagy tekintetű gyűlést benné helyezett bizodalmanak, miután a köztisztviselők álló második szíves gyámoltatása és a gyűlés elnevezése lehetővé teendik, hogy győngye elnöksége mellett is a közgyűlés kitűzött tudományos céljának megfeleljen.

Eztán Eger városa polgármestere T. v. s. y. Antal lépett a szószékre s a gyűlés eljenzése közben üdvözölte a gyűlést mindegyik tagját Eger és emlékt. falai között; nem kívánja elősorolni — ugymond — azon anyagi és szellemi hasznát, mely a társaság tagjainak a tudomány terén tett fölfedezéseik által hazánk előhaladásán már eddig is oly nagy mérvben felismerhetők. Itt a tények beszélnék. Kéri a gondviselést, ne vonja meg a kellő sikert a tudományos férfiak törekvései és önfeláldozását, hogy az utókor egykor lelkesedve kiálthasson fel: "Eljen a magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése!"

Erre Ipolyi Arnold kanonok lépett a szószékre s gyönyörűt beszéddel üdvözölte Eger vendégeit. A kanonok ó nagysága beszédét egész terjedelmében közölni fogjuk. Utána Kubinyi Ferenc első alelnök emelt szót. Kiemelte és köszönetet mondott azon előintézkedésekért, melyek a társulatot Eger városa, vidéke, sőt az egész Heves és Kilső-Szolnok vármegyének becses helyirátával örvendeztette meg.

Azután áttekintést adta Heves megye, Eger városa és vidéke viszonyainak, négy fő nézypontból vevén azt fel ismertetés tárgyul u. m. öslényntani, regészeti, történeti tekintetben s végül szellemi és jótékony intézeteire vonatkozólag.

Következtek Kátai Gábor, a nagy gyűlés egyik titkáranak jelentései. Bemutatá azon tudományos társulatok, egyletek és tanintézetek leveleit, melyek a nagygyűlést üdvözölték.

Az eljenzésben résztvételük f. é. szept. 14—17 napján Vezembényben tartandó III dik congressusokra hívták meg a nagygyűlést.

Erre felvasta a titkár Mármaros Sziget, Szathmár Némethi és Fiume városok meghívó leveleit. Eljenzéssel fogadtattak, mely Fiume levélnek felolvasása alatt viharossá vált. A választás a zárkönyvülcsen fog megtörténni, s valószínűleg Fiumére fog esni.

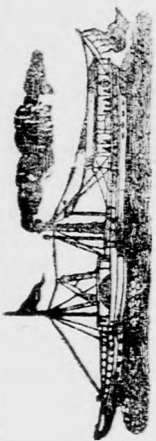
Most a központi választmány jelentései nek felolvasása után a nagygyűlés elnöke átadta a pályadíjnyertes K. a. u. n. n. Kamilló urnak Rozsnói és Dobsina városok 200 ftnyi pályadíját, mire a gyűlés második elnöke F. I. Ferenc lelkesítő szavakban tett jelentést az országos orvosi nyugdíjintézet és a segély-

Arjegyzékek és minden utasítás kívánatra bekiütetik. hola legjutányosabban vásárolhatni.

Első es. kir. szab. dunagőzhaj. társ.

SZEMELYSZÁLLÍTÓ-GŐZÖSÖK

menetrende

1868. évi április további rendelkezésig

A D U N Á N:

L e f e l é:

Linozról Bécsbe: naponta 8 órakor... Pozsonyba: naponta 3 órakor... Szegedre: naponta 1 óra felé...

F ő l f e l é:

Bécsből: (Duna csatorna) Linozba naponta 6 1/2 órakor... Pozsonyba: naponta 6 órakor... Szegedre: naponta 7 órakor...

Gyorshajózási összeköttetés

Bécs, Pest, Bazias, Giurgevo, Braila, Galacz és Konstantinápoly között... I. Galaczról Bécsre: naponta 4 órakor... II. Galaczról Bécsre: naponta 4 órakor...

A T i s z á n.

Zimonyból Zimonyba: szombatnapon... Szegedről Zimonyba: szombatnapon... Szászváron: szombatnapon...

A szerb-part hosszában:

Belgrádról Gradischters, Fazias érintésével... Szegedről Zimonyba: szombatnapon... Szászváron: szombatnapon...

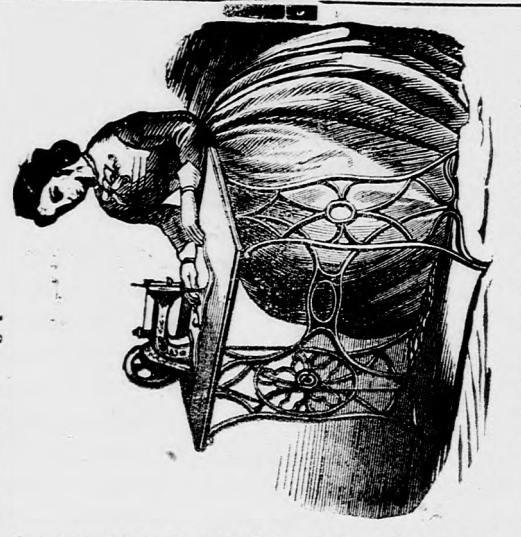
A szemelyszállító gőzösök megérkezése Pestre:

Zécebből: naponta este... Szegedről Zimonyba: szombatnapon... Szászváron: szombatnapon...

Az első es. kir. szab. dunagőzhajózási társaság

forralmi igazgatósága Magyarországon.

A new-yorki Singer manufacturing Company. Valódi amerikai varrógépet

Minden gép tökéletes jótállás mellett adatik el. Tanítás ingyen. Fűrésze a legújabb divat szerinti...

Értesítés. Alulról isztelelt alom toldára n. érdemű közönségnek...

ERŐSÍTŐ-ITAL

Kérem a t. ez. közönséget... Pécsen: Mészáros Miklós utasítással... Szeged: Szászváron...

29. SZ. URBAN KAROLY KÖFARAGÓ. Pesten, kerepesi-ut 29 sz. a. ajánlja magát mindennemű siremlékek, szobrok és egyházi oltárok elkészítésére.

KOHNI IGN. Kétnő minőségű és olcsó órák. ORA-ÜZLETE. Pesten, kigyó-utca 6-dik szám alatt.

Ns. Ipoly orvosok közgyűlése. Nagyméltóságú Mély. Önök nemcsak helyettük...

II. ÉVF. Megjelenés. Ezental... Mig a h... szék és min... Uram e kettő... melyn, mint a... áll; s a szel... rőgen és porán